

Waarom een gemeentebreed ondernemersfonds de kernwinkelgebieden van Meierijstad van waarde kan zijn

De kernwinkelgebieden van Veghel, Schijndel en Sint-Oedenrode zijn het economische en maatschappelijke hart van Meierijstad. Het zijn plekken waar ondernemen, ontmoeten, wonen, cultuur en horeca samenkomen en waar de identiteit van de kernen zichtbaar wordt. Tegelijkertijd veranderen centrumgebieden sneller dan ooit.

Consumentengedrag verschuift, digitalisering versnelt, de woonfunctie neemt toe en de vraag naar aantrekkelijke, veilige en toekomstbestendige centra groeit.

In veel Nederlandse gemeenten is gebleken dat gemeentebrede ondernemersfondsen een effectief en bewezen instrument zijn om centrumgebieden structureel te versterken. Niet als vervanging van bestaande instrumenten, maar als strategische aanvulling die ruimte biedt voor samenwerking, innovatie en continuïteit.

Eén fonds voor gezamenlijke vooruitgang

Het fonds werkt vanuit het principe “*What’s in it for us?*” in plaats van “*What’s in it for me?*”. Dat betekent: collectieve investeringen die héél Meierijstad sterker maken, zoals:

- versterking van het vestigingsklimaat
- behoud van bedrijven, voorzieningen en werkgelegenheid
- ondersteuning van een bloeiend verenigingsleven
- samenwerking tussen sectoren en met het onderwijs
- bijdragen van alle niet-woningen

Oplossingen voor de uitdagingen die bij ondernemers spelen liggen niet alleen binnen de sector, maar juist in de breedte, door samenwerking met andere sectoren kunnen oplossingen worden gevonden en nieuwe kansen worden verzilverd.

Een gemeentebreed fonds maakt het mogelijk:

- om projecten te financieren die anders niet van de grond komen
- om tijd vrij te maken voor samenwerking (coördinatie, organisatie, vrijwilligersondersteuning)
- om te investeren in collectiviteit en leefbaarheid binnen kernen, wijken en buitengebieden.

Leren van succesvolle voorbeelden elders in Nederland

Sinds de oprichting van het eerste gemeentebrede ondernemersfonds in Leiden (2005) is dit model uitgegroeid tot tientallen gemeentebrede fondsen en honderden gebiedsfondsen in Nederland. In deze gemeenten worden ondernemersfondsen actief ingezet voor centrumversterking: van evenementen en marketing tot digitalisering, veiligheid en de transitie van winkel- naar leefgebied.

Diverse voorbeelden laten zien dat centrumgebieden binnen ondernemersfondsen profiteren van:

- structurele financiering voor evenementen, sfeer en promotie
- investeringen in digitale toepassingen zoals bezoekersmonitoring, data-analyse en slimme marketing
- samenwerking met cultuur, onderwijs en toerisme om nieuwe doelgroepen aan te trekken
- meerjarige gebiedsontwikkeling in plaats van losse projecten.

De praktijk laat zien dat ondernemersfondsen centrumorganisaties juist meer strategische slagkracht geven.

Een integrale centrumaanpak: het centrum als geheel

Bezoekers en inwoners ervaren een centrum niet als een afgebakend winkelgebied, maar als een samenhangend geheel van winkels, horeca, cultuur, wonen, voorzieningen en openbare ruimte. Steeds meer gemeenten spelen hierop in door hun centrumaanpak te verbreden.

Een gemeentebreed ondernemersfonds maakt het mogelijk om:

- het centrum breder te benaderen als volledig functionerend gebied, inclusief aanloopstraten, pleinen en omliggende voorzieningen. Niet alleen een bredere kijk op het “winkel”centrum, maar juist ook verbreding van het totale gebied
- samen te werken met ondernemers en organisaties die direct bijdragen aan de vitaliteit van de kern
- bezoekersstromen beter te spreiden en verblijfskwaliteit te vergroten
- centrumgebieden te verbinden met evenementen, recreatie en toerisme in de hele kern.

Deze bredere benadering versterkt de positie van centrummanagement als gebiedsregisseur.

Voorbereid zijn op de uitdagingen van morgen

De komende jaren krijgen centrumgebieden te maken met ingrijpende ontwikkelingen:

- functiemenging en herbestemming van panden
- groei van wonen in en rond het centrum
- mobiliteits- en logistieke vraagstukken
- verduurzaming en klimaatadaptatie
- toenemende digitalisering en gebruik van data & AI
- personeelstekorten
- veranderende verwachtingen van bezoekers en ondernemers.

Een gemeentebreed ondernemersfonds biedt de mogelijkheid om hier proactief en collectief op in te spelen. Denk aan gezamenlijke investeringen in:

- data-gedreven centrumsturing (bezoekersdata, piekdruk, routing)
- slimme toepassingen voor parkeren, logistiek en bereikbaarheid
- vergroening en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte
- nieuwe centrumconcepten waarin retail, horeca, cultuur en wonen elkaar versterken

Door structurele middelen ontstaat ruimte voor innovatie en meerjarige planning.

De kracht van het combineren van BIZ en gemeentebreed ondernemersfonds

In steeds meer gemeenten blijkt de combinatie van een BIZ en een gemeentebreed ondernemersfonds een logische en effectieve keuze. Beide instrumenten hebben een eigen karakter en versterken elkaar.

- Verschil in schaal en focus
De BIZ is bij uitstek geschikt voor concrete, zichtbare en gebiedsgerichte activiteiten binnen het kernwinkelgebied, zoals aankleding, evenementen,

promotie en dagelijkse organisatie. Het ondernemersfonds biedt aanvullend een groter trekkingsgebied, gericht op de hele kern. Hierdoor kunnen ook thema's worden opgepakt die het winkelgebied overstijgen, zoals bereikbaarheid, woning-centrumkoppelingen, centrumoverstijgende marketing en samenwerking met andere sectoren

- Continuïteit en flexibiliteit in middelen
Een gemeentebreed ondernemersfonds zorgt voor een stabiele, jaarlijkse financiële basis naast de BIZ. Dit maakt het mogelijk om meerjarig te plannen en te investeren in innovatie, zonder afhankelijk te zijn van één financieringsinstrument of incidentele subsidies
- Verlaging van de BIZ-bijdrage mogelijk
Doordat bepaalde activiteiten of nieuwe ambities via het ondernemersfonds kunnen worden gefinancierd, ontstaat ruimte om de BIZ-bijdrage tussentijds te verlagen. Daarmee hoeven BIZ-plichtigen niet meer te betalen dan in de situatie met alleen een BIZ. Tegelijkertijd geldt dat, wanneer bij een stemming voor verlaging van de BIZ-bijdrage de wettelijke drempels niet worden gehaald, de BIZ gewoon blijft bestaan. Het ondernemersfonds vormt daarmee geen risico voor de continuïteit van de BIZ
- Strategische versterking van centrummanagement
De combinatie van beide instrumenten vergroot het budget, het netwerk en de inhoudelijke slagkracht van centrummanagementorganisaties. De BIZ blijft het operationele fundament; het ondernemersfonds biedt ruimte voor strategische en toekomstgerichte ontwikkelingen

Samengevat is de combinatie van BIZ en ondernemersfonds geen keuze tussen twee systemen, maar een 'én-én-oplossing' die past bij moderne centrumgebieden.

Nieuwe samenwerkingen vergroten aantrekkingskracht en relevantie

Veel succesvolle centrumgebieden zetten ondernemersfondsen in om samenwerking met andere sectoren structureel te organiseren:

- Cultuur: gezamenlijke programmering, festivals, routes en culturele evenementen
- Onderwijs: studentenprogramma's, stages, pop-upconcepten en innovatieprojecten
- Sport: evenementen, toernooien en arrangementen die bezoekers naar het centrum trekken
- Zorg en welzijn: vitale en toegankelijke centra, ontmoetingsplekken en daginvulling

Deze samenwerkingen zorgen voor nieuwe bezoekers, meer verblijfstijd en een sterker maatschappelijk draagvlak voor het centrum. Middelen uit verschillende trekkingsgebieden kunnen hierin gecombineerd worden.

Helder, transparant en ondernemersgestuurd

Een gemeentebreed ondernemersfonds is een transparant instrument:

- ondernemers bepalen zelf de besteding;
- de gemeente int, maar stuurt niet inhoudelijk;
- middelen zijn vrij inzetbaar binnen afgesproken doelen;

- er ontstaat continuïteit en voorspelbaarheid.

Voor centrumorganisaties betekent dit: meer rust, meer regie en meer ruimte om te doen waar het écht om gaat — het versterken van het centrum.

Organisatie en zeggenschap

De middelen worden door de gemeente overgemaakt naar een onafhankelijke stichting of vereniging, bijvoorbeeld de (nog op te richten) Stichting Ondernemersfonds Meierijstad. Die stichting:

- heeft een bestuur dat representatief is voor de lokale ondernemers en instellingen
- werkt met gebiedsgerichte trekkingsrechten (bijvoorbeeld bedrijventerreinen, kernen en buitengebied. Alle andere indelingen zijn mogelijk en worden bepaald door de partijen zelf)
- legt jaarlijks verantwoording af over de inkomsten en uitgaven aan de deelnemers en aan de gemeente.

Per trekkingsgebied wordt besloten over de voor dat trekkingsgebied beschikbare middelen. De organisaties die bijdragen beslissen dus zelf over de inzet van de middelen. Een ondernemersfonds wordt gebouwd op bestaande collectieven die de regie nemen in hun trekkingsgebied. Het bestuur van de Stichting doet de feitelijke betalingen. De gemeenteraad stelt alleen de OZB-verordening en de samenwerkingsovereenkomst vast.

Zie voor meer informatie: www.ondernemersfondsmeyerijstad.nl

Voorbeelden van concrete, vernieuwende initiatieven die met (of dankzij) een gemeentebreed ondernemersfonds zijn opgezet

Data-gedreven binnenstad & bezoekerssturing

- Wat: Meerjarige investeringen in:
 - bezoekersmonitoring (wifi-tracking, telpunten)
 - data-dashboards voor ondernemers en centrummanagement
 - analyse van piekdrukke, looproutes, verblijfsduur en herkomst
- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:
 - Het ging om meerjarige investeringen (niet éénmalig)
 - Individuele ondernemers konden dit niet financieren of organiseren
 - Het fonds maakte gezamenlijke inkoop, beheer en doorontwikkeling mogelijk
- Concrete meerwaarde:
 - Betere spreiding van bezoekers (drukke vs. rustige straten)
 - Gerichtere evenementenprogrammering
 - Onderbouwde keuzes over inrichting openbare ruimte, openingstijden en marketing

Centrum × cultuur: structurele programmering i.p.v. losse events

- Wat:
 - Structurele samenwerking tussen centrummanagement, culturele instellingen, horeca en retail
 - Jaarlijkse cultuur- en evenementenkalenders, gefinancierd uit het ondernemersfonds
- Voorbeelden:
 - Culturele routes (muziek, kunst, food & culture)
 - Festivals en programmering buiten klassieke winkelstraten
 - Co-financiering van podia, programmering en marketing.
- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:
 - Cultuur vraagt zekerheid en continuïteit, geen incidentele subsidies
 - Het fonds bood een vaste financiële basis, los van gemeentelijke projectgelden.
- Concrete meerwaarde:
 - Hogere bezoekersaantallen
 - Langere verblijfsduur
 - Sterker centrumprofiel en regionale uitstraling

Arbeidsmarkt & onderwijs: centrum als leer- en werkplek

- Wat:
 - Samenwerking tussen centrumondernemers, onderwijsinstellingen (MBO/HBO), gemeente en werkgeversorganisaties
 - Projecten zoals:
 - stage- en leerwerkplaatsen in centrumondernemingen
 - studentenprojecten rond retailinnovatie, horeca, events en data
 - pop-up concepten en testwinkels
- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:

- Organisatie, begeleiding en coördinatie kosten tijd en geld
- Het fonds financierde proceskracht (projectleiding, coördinatie).
- Concrete meerwaarde:
 - Betere instroom van personeel
 - Jongeren binding met centrum en regio
 - Innovatie vanuit onderwijs naar ondernemers

Samenwerking centrum × bedrijventerreinen

- Wat is gedaan: Ondernemersfonds ingezet om:
 - gezamenlijke evenementen te organiseren
 - “koop lokaal”-campagnes op te zetten
 - werknemers van bedrijventerreinen actief naar het centrum te trekken
- Voorbeelden:
 - Lunch- en dineracties voor werknemers
 - Combinatie van parkeren, mobiliteit en centrumbezoek
 - Gezamenlijke communicatiecampagnes.
- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:
 - Bedrijventerreinen en centrum hebben verschillende belangen, maar ook gedeelde kansen
 - Het fonds maakte sector-overstijgende projecten mogelijk
- Concrete meerwaarde:
 - Extra bestedingen in centrum
 - Betere verbinding tussen economische clusters
 - Meer draagvlak voor centruminvesteringen

Zorg & welzijn in het centrum: vitale en inclusieve binnenstad

- Wat:
 - Samenwerking met zorginstellingen, welzijnsorganisaties, ondernemers
 - Projecten gericht op:
 - toegankelijkheid
 - ontmoeting
 - dagbesteding
 - dementievriendelijke centra
- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:
 - Zorginstellingen kunnen niet altijd commercieel bijdragen
 - Het fonds bood ruimte om maatschappelijke meerwaarde mee te nemen
- Concrete meerwaarde:
 - Aantrekkelijker centrum voor bredere doelgroep
 - Meer bezoekmomenten over de hele dag
 - Positief imago en maatschappelijk draagvlak

Meerjarige vergroening & fysieke kwaliteitsimpuls

- Wat: Meerjarige programma's voor:
 - vergroening van straten en pleinen
 - tijdelijke en permanente inrichting
 - klimaatadaptatie (schaduw, wateropvang)

- Waarom een ondernemersfonds cruciaal was:
 - Vergroening is geen éénmalig project
 - Onderhoud en doorontwikkeling zijn essentieel
- Concrete meerwaarde:
 - Hogere verblijfskwaliteit
 - Positieve impact op omzet en vastgoedwaarde
 - Toekomstbestendig centrum

Gemeentebrede ondernemersfondsen maken vooral mogelijk wat anders niet lukt:

- Meerjarige investeringen (data, ruimte, samenwerking).
- Innovatie (AI, bezoekerssturing, nieuwe concepten).
- Sector-overstijgende samenwerking (centrum × cultuur × zorg × onderwijs × bedrijventerreinen).
- Proceskracht: tijd en organisatie om samenwerking echt te laten werken.
- Continuïteit: niet afhankelijk van losse subsidies of vrijwilligers.